



EUROPSKI PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI

O NOVOM
EUROPSKOM
PRORAČUNU
ZA NAŠE
AMBICIOZNE
CILJEVE

Brošura

O ovoj Brošuri

Dobro došli na Europski panel građana i građanki o novom proračunu EU-a za naše ambiciozne ciljeve. Hvala što se pristali sudjelovati u ovom procesu. Nadamo se da će vas ovo iskustvo obogatiti, da će biti zanimljivo te da ćete uživati u njemu! Prihvatanjem poziva Europske komisije, pristali ste otisnuti se na posebno putovanje. Prije vas već je 1650 građana Europe pristalo pridružiti se u ovoj demokratskoj pustolovini: europskim panelima građana i građanki. Od 2021. godine savjetovali su Europsku komisiju o nekoliko tema. Sada je red na vama!

Jedan ste od 150 nasumično odabranih građana iz svih 27 država članica Europske unije (EU-a) koji održavaju raznolikost EU-a. U mjesecima koji slijede pozvani ste raspravljati o novom dugoročnom proračunu EU-a koji će se početi primjenjivati 2028. godine te oblikovati preporuke o tome kako ga primjenjivati na najbolji mogući način. Vi i ostali članovi panela imat ćete vremena donositi odluke, dijeliti ideje i pitanja te, u konačnici, predstaviti svoje preporuke Europskoj komisiji.

Dat ćemo sve od sebe kako biste uživali u ovom iskustvu. Ovaj Informativni paket služi kao vodič kroz proces. Ima četiri dijela:

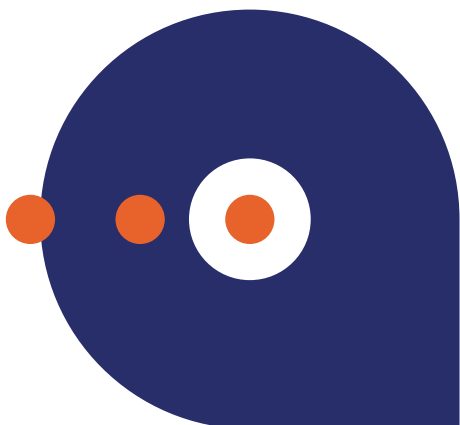
1. **PROCES: ŠTO SU PANELI GRAĐANA I GRAĐANKI?** 4
2. **ZADAĆA: NA ČEMU ĆU RADITI?** 6
3. **TEMA: ŠTO TREBAM ZNATI O PRORAČUNU EU-a?** 8

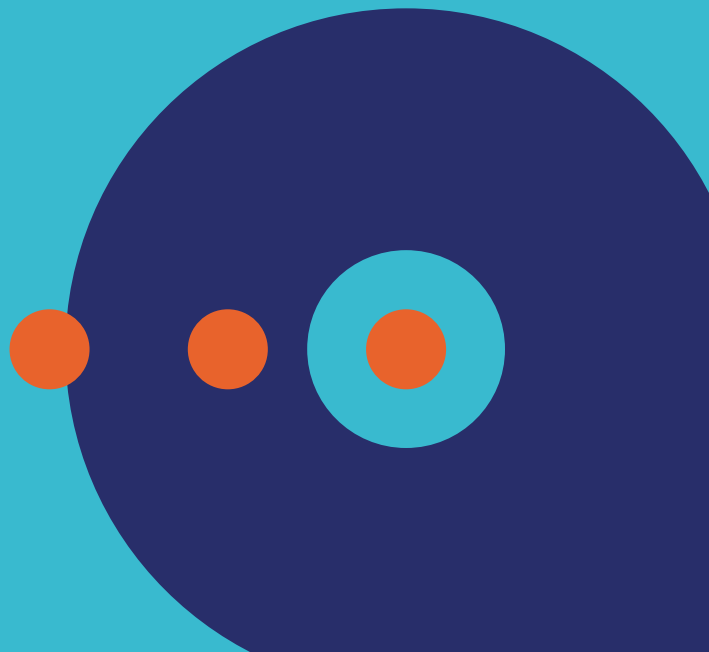
PRILOG - PRAKTIČNE INFORMACIJE: KAKVU ĆU POMOĆ DOBITI PRI ORGANIZACIJI I PODMIRIVANJU TROŠKOVA SVOJIH PUTOVANJA I SMJEŠTAJA?

LJUDI IZA DOGAĐAJA: **TKO ORGANIZIRA OVAJ PANEL?**

Europski panel građana i građanki o novom europskom proračunu organizira Europska komisija. Europska komisija izvršna je grana EU-a odgovorna za predlaganje zakonodavstva, provedbu politika i upravljanje svakodnevnim operacijama EU-a. Osigurava da se zakoni EU-a ispravno primjenjuju u državama članicama, međunarodno zastupa EU te nadgleda proračun i financije. Komisija svojim radom promiče interese i politike EU-a u područjima kao što su trgovina, okoliš i tržišno natjecanje.

Komisija je zadužena i za predlaganje novog dugoročnog proračuna EU-a u srpnju 2025. Sudjeluje u opsežnim savjetovanjima kako bi prikupila stavove o tom budućem proračunu.





1/Proces:

što su europski paneli građana i građanki

KOJI JE KONTEKST EUROPSKIH PANELA GRAĐANA I GRAĐANKI?

U panelima građana i građanki Europske komisije okupljaju se nasumično izabrani sudionici iz svih 27 država članica kako bi raspravili o ključnim predstojećim zakonima i drugim inicijativama na europskoj razini. Kao sudionik ili sudionica panela, preuzet ćete odgovornost od dugog niza svojih sugrađana, europskih građana. Ovaj put usredotočit ćete se na temu novog dugoročnog proračuna EU-a za naše ambiciozne ciljeve koji će se početi primjenjivati 2028. Na temelju vaših rasprava oblikovat ćete preporuke koje će Europska komisija uzeti u obzir tijekom pripreme sljedećeg dugoročnog proračuna EU-a. Proces je tek na svojem početku. Više informacija možete pročitati na sljedećoj poveznici:

https://citizens.ec.europa.eu/new-european-budget_hr.

Paneli su uspostavljeni nakon Konferencije o budućnosti Europe koja se održala 2021. – 2022. Tijekom Konferencije 800 nasumično odabranih sudionika i sudionica panela zatražilo je da se omoguće slične, češće mogućnosti za buduće sudjelovanje građana u donošenju europskih politika. Kao odgovor na taj zahtjev, predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen odlučila je da će europski paneli građana i građanki postati redovita pojava u europskom demokratskom životu, čime će se građani uključiti u proces donošenja politika.

Sljedeći paneli bave se specifičnijim temama politika: što činiti u pogledu [rasipanja hrane](#), kako [oblikovati virtualne svjetove](#), kako [poticati mobilnost u učenju](#), kako poboljšati [energetsku učinkovitost](#) i kako [suzbijati mržnju u društvu](#).

KAKO ĆE FUNKCIONIRATI OVAJ EUROPSKI PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI?

Pridružiti ćete se skupini od 149 drugih, nasumično odabranih, građana iz svih država članica i predstavnika raznolikosti EU-a. Pritom je trećina sudionika i sudionica mlađa od 29 godina kako bi se osigurala kvalitetne

međugeneracijske rasprave. Zajedno ćete činiti Panel građana i građanki o novom proračunu EU-a. Kao građanin ili građanka EU-a pridonijet ćete institucionalnom procesu, a namjera je time pridonijeti donošenju boljih odluka. Te odluke donosit će tijela koja predstavljaju 450 milijuna građana i građanki Europe: Europska komisija, Europski parlament i Vijeće EU-a.

U panelu ćete vi i drugi građani i građanke raspravljati u **malim skupinama (u svakoj će biti oko 12 osoba) i svi zajedno (na plenarnim sjednicama)**. Manje radne skupine pružit će vam priliku da se dublje posvetite temi. Raspravljat ćete o različitim stavovima i idejama te raditi na razvoju preporuka za ono što bi trebalo predstavljati prioritete sljedećeg dugoročnog proračuna. Dodatno, redovito ćete se okupljati na „plenarnim” sjednicama kako biste dijelili, slušali druge sudionike i sudionice panela i stručnjake te davali povratne informacije o idejama drugih malih skupina. Na kraju će preporuke na kojima radite usvojiti panel u cjelini.

Sjajan tim **stručnih tumača** omogućit će vam da radite. Oni će simultano tumačiti vašu raspravu na 24 službena jezika Europske unije. Moći ćete govoriti na jeziku na kojem vam je najugodnije govoriti.

Podršku u radu pružat će vam **tim moderatora**. Posao tog tima jest osigurati da se svi sudionici i sudionice osjećaju ugodno tijekom procesa. Pratit će vremenski okvir i napredak svakog sastanka. Pomoći će da rad skupine bude dinamičniji te će od svakog pojedinačnog doprinosa i doprinosa skupine izvući ono najbolje. Pružit će vam i širok raspon alata za suradnju i kolektivno donošenje odluka. Dodatno, na lokaciji će se nalaziti pomoćnici koji će vam praktičnim informacijama pomoći da se snađete tijekom vikenda.

Podršku tijekom procesa pružit će vam i tim priznatih stručnjaka u području proračuna EU-a. Takozvani „**Odbor za znanje**” podijelit će svoje znanje o različitim aspektima proračuna EU-a, kao i o tome kako funkcionira Europska unija. Tijekom vaše rasprave odgovarat će na vaša pitanja, pružati povratne informacije i davati korisne uvide.



PANEL GRAĐANA I GRAĐANKI O NOVOM EUROPSKOM PRORAČUNU ZA NAŠE AMBICIOZNE CILJEVE

S ostalim sudionicima i sudionicama sastat će se na trima sastancima. Dva sastanka održat će se uživo u Bruxellesu, dok će se jedan održati na internetu.

- **Prvi sastanak**
28. – 30. ožujka 2025. (uživo u Bruxellesu, Belgija)
- **Drugi sastanak**
25. – 27. travnja 2025.
(sastanak na internetu, preko alata za videokonferenciju)
- **Treći sastanak**
16. – 18. svibnja 2025. (uživo u Bruxellesu, Belgija)

Molimo vas da se držite vremenskih okvira sastanaka te da prisustvujete na svakom dijelu programa. Ako morate riješiti neki praktični problem, zatražite pomoć svojeg tima za podršku. Ako imate zdravstvenih problema, odmah nas o tome obavijestite. Osoba na lokaciji ili zaposlenik s recepcije hotela učinit će sve da vam pruže trenutačnu podršku.

Sudjelovanje u radu panela ograničeno je na osobe koje su nasumično odabrane. Ljudi koji pružaju podršku sudionicima s posebnim potrebama neće sudjelovati u raspravama, ali će im moći prisustvovati u svojstvu slušatelja. Također će imati pristup društvenim sastancima.

Navečer ćete biti pozvani na **društvena događanja** (četvrtak, petak, subota). Voljeli bismo kad biste nam se pridružili i odvojili vrijeme da se upoznate s drugim sudionicima. Sudjelovat ćete u rijetkom trenutku jer ćete se nalaziti u prostoriji s građanima i građankama iz svih 27 država članica.

Ako imate ikakvih problema s načinom na koji se stvari odvijaju ili ako uočite nezakoniti prijestup, obratite se osobi koja će tijekom sastanaka panela biti „**službenik za ukjučivanje**” ili pošaljite poruku e-pošte u pauzi između održavanja sastanaka.

Rad panela dopunjuje [internetska debata](#) na **Platformi za građanski angažman** koja je otvorena za svakog građanina ili građanku Europe koji/a želi podijeliti svoje stavove o sljedećem dugoročnom proračunu EU-a. Pozivamo vas da o debati obavijestite članove svoje obitelji, prijatelje i kolege koji nisu odabrani u panel kako bi i oni mogli pridonijeti.

Ako se složite s time, pozvat će vas da na društvenim mrežama govorite o svojem sudjelovanju u radu panela. Molimo vas samo da ne dijelite nikakve osobne podatke i doprinose drugih ljudi.

Također ćete imati priliku razmjenjivati mišljenje s drugim predstavnicima iz civilnog društva, institucija EU-a i akademske zajednice. Dat ćemo sve od sebe kako bismo sve informacije koje su vam potrebne pružili na razumljiv i interaktivan način. Nemojte se brinuti, ne morate postati stručnjak ili stručnjakinja!

Službenici Komisije, koji pripremaju budući prijedlog novog proračuna EU-a, također će prisustvovati svim sastancima kako bi poslušali vaše preporuke i izjave.

Praćenje procesa rada panela zanima i **skupinu promatrača**, uglavnom istraživača. Oni se neće miješati u vaše rasprave i neće se osobno obraćati ni vama ni drugim sudionicima i sudionicama panela. Poziv će dobiti i predstavnici **medija**. Samo ako vi na to pristanete, mogu zatražiti da razgovaraju s nekim sudionicima i sudionicama panela.

2 / Zadaća:

Na čemu ću raditi?

U srpnju 2025. Komisija će predstaviti prijedlog novog dugoročnog proračuna EU-a koji će se primjenjivati od 2028. o kojem će potom odlučivati Europski parlament i države članice u Vijeću EU-a. To je prilika da usuglasite snažan i moderan proračun EU-a za naše ambiciozne ciljeve.

EU gleda u budućnost te se događaju dubinske promjene za naše društvo, našu sigurnost, nađe gospodarstvo i naš planet. U vrlo izazovnom geopolitičkom kontekstu treba postići cilj slobodne, demokratske, snažne, sigurne, prosperitetne i konkurentne Europe koji je istaknut u [političkim smjernicama](#) ove Komisije i u [Strateškom programu Europskog vijeća za razdoblje 2024. – 2029.](#) Proračun EU-a treba i dalje poboljšavati kvalitetu života i egzistenciju građana te podržavati radna mjesta, poduzeća, studente, poljoprivrednike, istraživanja, regije i lokalne zajednice u cijeloj Europi i šire. Istovremeno, postoji potreba za rješavanjem hitnih prioriteta kao što su obrana i sigurnost.

I dok raste potreba za djelovanjem EU-a, njegov proračun ima ograničene financijske resurse. Oblikovanje sljedećeg dugoročnog proračuna EU-a zahtijeva zajedničku analizu temeljnih izazova – širok sporazum o tom „što“ financirati, odnosno, o potrebama ulaganja u sljedećim godinama i o tome „kako“ ih financirati. Europska komisija nastoji se uključiti u debatu sa sudionicima i sudionicama panela o sljedećem proračunu EU-a. Stoga ćete vi i drugi sudionici i sudionice panela građana i građanki trebati odgovoriti na sljedeće glavno pitanje:

„Koji prioriteti i djelovanja koje financira EU Europljanima donose najveću dodanu vrijednost?“

Dvije su glavne dimenzije ovog pitanja:

- Na koje prioritete treba trošiti proračun EU-a u budućnosti?
- Koje vrste aktivnosti treba podržati proračun EU-a kako bi pomogao u ostvarenju tih prioriteta?

Razna potpitanja pomoći će vam da obradite ovu temu. Primjerice, kako možemo maksimalno iskoristiti svaki euro u proračunu EU-a? Kako to može odražavati različite potrebe Europljana i Europljanki? Imate li kakvu ideju o tome kako bi proračun EU-a mogao izravno i pozitivno utjecati na vaš život? Kako može najbolje pristupiti rješavanju zajedničkih europskih ciljeva?

Uz podršku i uvide iskusnih moderatora, stručnjaka i vanjskih govornika, vi i vaše kolege u panelu istražiti ćete odgovore na ta pitanja na trima sastancima:

Na **PRVOM SASTANKU** oblikovat ćete zajedničko shvaćanje o proračunu EU-a te o opsegu rada panela građana i građanki. U uvodnom dijelu objasniti će se priroda proračuna EU-a, uključujući njegov razvoj, što se njime financira, porijeklo novca i način odlučivanja. Zajedno s drugim građanima i građankama također ćete ispitati zajedničke prioritete i različite potrebe financiranja kojima je potrebna potpora proračuna EU-a. Raspraviti ćete o vizijama za zajedničku budućnost, identificirati ključne izazove i prilike. Također ćete razmotriti kojim bi se načelima trebao voditi sljedeći proračun EU-a.

Na **DRUGOM SASTANKU**, koji će se održati na mreži, usuglasit ćete političke prioritete i izraditi nacrt prvih preporuka. Razvit ćete ideje o tome kako najbolje podržati te zajedničke prioritete te riješiti identificirane zajedničke izazove. Konkretno, identificirat ćete vrste djelovanja koje bi mogle imati najveći učinak na poboljšanje života građana u Europi te ćete raspravljati o njima.

Na **TREĆEM SASTANKU** doradit ćete svoje ideje. U konačnici će te ideje postati završne preporuke o tome kako izraditi proračun EU-a za naše ambiciozne ciljeve. Na zadnjem plenarnom sastanku glasat će se o vašim rezultatima te će ih se usvojiti.

ISHOD rada panela bit će popis preporuka koje će doprinijeti budućem radu Europske komisije na proračunu EU-a.



3 / Tema:

Što trebam znati o proračunu EU-a?

ZAŠTO NAM JE POTREBAN PRORAČUN EU-a?

Kao što vjerojatno znate, proračun je plan kojim se pokazuje koliko će novaca dobiti osoba ili organizacija i koliko će od tog iznosa trebati ili moći potrošiti. Svaka zemlja na svijetu ima proračun, koji je izračun potencijalnog prihoda (koliko novaca zemlje zarađuje) i rashoda (koliko novaca troši).

Proračun EU-a dolazi u obzir kada je učinkovitije trošiti novac na razini EU-a negoli na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini. To je ono što se može nazvati „dodanom vrijednošću” proračuna EU-a. On nadopunjuje proračune država članica. U usporedbi s nacionalnim proračunima, proračun EU-a pokazuje snažnu dodanu vrijednost u područjima navedenima u nastavku.

- **Prvo**, podupire europske politike u kojima EU ima važnu ulogu, kako je istaknuto u ugovorima o Europskoj uniji, obvezujućim sporazumima između država članica. Te politike uključuju područja kao što su poljoprivreda i kohezija. U poljoprivrednom sektoru naglasak je na osiguranju sigurnosti hrane, potpori egzistenciji poljoprivrednika te na promicanju održive poljoprivrede diljem EU-a. Dole je cilj kohezijskih politika promicati visoku kvalitetu života diljem regija EU-a poticanjem gospodarskog, socijalnog i teritorijalnog jedinstva utemeljenog na načelu solidarnosti.
- **Drugo**, proračun EU-a podupire projekte koji imaju pravu europsku dimenziju, kao što su prekogranična infrastruktura (npr. željeznička mreža „Rail Baltica” koja povezuje Estoniju, Latviju i Litvu s ostatkom Europe) ili projekti koji obuhvaćaju više zemalja (npr. pravosudna suradnja među nekoliko država članica).
- **Treće**, omogućuje rješavanje europskih izazova koji su zajednički svim državama članicama, kao što je potreba da se ojača naša tržišna konkurentnost, jamči naša sigurnost te da se dovrši naša zelena i digitalna tranzicija.
- **Četvrto**, pomaže u rješavanju zajedničkih kriza i hitnih situacija, poput pandemije uzrokovane bolešću COVID-19 i učinaka ruske vojne agresije na Ukrajinu.
- **Peto**, podupire globalna djelovanja EU-a, primjerice, kroz razvoj međunarodnih partnerstava, razvoj suradnje i humanitarne pomoći.



Objedinjavanjem resursa, zajedničkom borbom protiv zajedničkih izazova i pomaganjem svim državama članicama, njihovim građanima i građankama te šire proračun EU-a stvara dodanu vrijednost, osnažuje gospodarstvo Europe i njezin geopolitički položaj.

U obzir se mora uzeti i činjenica da ulaganja ne financira samo javni sektor kroz nacionalne proračune i proračun EU-a, već se ona financiraju i sredstvima iz privatnog sektora (odnosno, privatnim štednjama u Europi i šire). Javno financiranje može se koristiti kao poluga privatnom kapitalu, primjerice, kroz financiranje dijela inovativnih projekata koji se smatraju prerizičnima da bi privatna poduzeća ulagala u njih ili kroz smanjenje rizika privatnih ulaganja pružanjem jamstava.

ŠTO JE PRORAČUN EU-a?

Kad ljudi govore o proračunu EU-a, često misle na dugoročan plan koji se zove višegodišnji financijski okvir (VFO). U njemu se utvrđuje ukupan dostupan iznos novca i odlučuje se kako će se on trošiti tijekom nekoliko godina. Njime se također određuju ograničenja potrošnje za svako glavno područje, kao što su Sigurnost i obrana ili Prirodni resursi i okoliš. Višegodišnji financijski okvir temelji se na prijedlogu Europske komisije koji, nakon dobivanja pristanka Europskog parlamenta, jednoglasno usvaja 27 država članica u Vijeću, što je detaljnije objašnjeno u nastavku.

Na temelju višegodišnjeg financijskog okvira svake se godine sastavlja i usuglašava godišnji proračun EU-a. Njime se utvrđuju troškovi i prihodi za tu godinu, pri čemu se pridržava ukupnih iznosa dogovorenih u okviru dugoročnog proračuna EU-a.

Trenutačni dugoročni proračun EU-a obuhvaća razdoblje 2021. – 2027. Iznosi 1,2 bilijuna EUR, što je oko 1 % BDP-a EU-a (bruto domaći proizvod = vrijednost robe i usluga proizvedenih u zemlji u danom vremenskom razdoblju). **EU namiruje 27 država članica koje ukupno imaju 450 milijuna stanovnika.** Imaju li se u vidu te brojke, može se zaključiti da je godišnji proračun EU-a zapravo prilično malen – **oko 160 – 180 milijardi EUR godišnje u razdoblju 2021. – 2027.** To se može usporediti s nacionalnim proračunom Danske, koji namiruje 5,6 milijuna ljudi, te je otprilike 30 % manji od proračuna Poljske, koji namiruje 38 milijuna ljudi.

Iznimno se dopunjuje s približno 800 milijardi EUR koje dolaze iz NextGenerationEU, privremenog instrumenta za poticanje oporavka od pandemije uzrokovane bolešću COVID-19. Dakle, pribroji li mu se NextGenerationEU, dugoročni proračun EU-a iznosi otprilike 2 bilijuna EUR.

NextGenerationEU je privremeni instrument EU-a za oporavak koji je osmišljen kako bi državama članicama pomogao da se oporave od gospodarskih i socijalnih učinaka pandemije uzrokovane bolešću COVID-19. Osigurava iznos o 800 milijardi EUR kroz zajmove i bespovratna sredstva, čime podržava reforme i ulaganja, a naglasak je na zelenoj i digitalnoj tranziciji, gospodarskoj otpornosti i socijalnoj koheziji. Da bi financirala instrument NextGenerationEU, Europska komisija posuđuje na tržištima kapitala u ime EU-a.

ŠTO FINANCIRA EU I ŠTO JE DOSAD POSTIGAO?

Dugoročni proračun EU-a podijeljen je u kategorije potrošnje, primjerice:

- **Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija:**

podupire istraživanje, pomaže pri digitalizaciji poslovanja i državnih službi te ulaže u fizičku (poput željeznica), digitalnu (poput 5G mreže i brzog interneta) te svemirsku infrastrukturu. Također potiče konkurentnost, primjerice, financiranjem ključnih tehnologija u digitalnom, klimatskom i biotehnološkom području.

- **Kohezija, otpornost i vrijednosti:**

Radi na smanjenju regionalnih razlika te potiče održiv razvoj u EU-u. Ovo financiranje podupire zelenu i digitalnu tranziciju, pomaže inicijativama mladih i zdravstvenim inicijativama te promiče vrijednosti EU-a. Primjerice, pomaže pri razvoju pametnih gradova, zelenog prijevoza i projekata koji povezuju udaljena područja. Također pruža podršku regijama koje su najviše pogođene prelaskom s fosilnih goriva na čiste energije te nudi mogućnost obuke kako bi se radnicima pomoglo da steknu nove vještine. Financira projekte i organizacije za prekograničnu obrazovnu mobilnost, socijalnu uključenost, bolju zdravstvenu skrb, pravdu, ljudska prava te kulturne inicijative.

- **Prirodni resursi i okoliš:**

Fokus je na tome da poljoprivredni i pomorski sektor EU-a postanu održiviji, na borbi protiv klimatskih promjena te

na osiguravanju sigurnosti hrane. To uključuje pružanje podrške poljoprivrednicima i ribarstvu, ulaganje u ruralni razvoj, zaštitu biološke raznolikosti, zaštitu šuma i divljeg biljnog i životinjskog svijeta te smanjenje emisija ugljika.

- **Migracije i upravljanje granicama:**

Poboljšava sigurnost na granicama i podržava učinkovito upravljanje migracijama. To, primjerice, znači ulaganje u nadzor na granicama, mjere za suzbijanje terorizma i projekte koji pomažu pri integraciji migranata dok istovremeno štite sustav azila.

- **Sigurnost i obrana:**

Cilj je unapređenje strateške autonomije i jačanje obrambene industrije EU-a. Primjerice, financiranjem zajedničkog vojnog istraživanja, kibernetičke sigurnosti i obrambene tehnologije sljedeće generacije te europskih sustava za satelitsku navigaciju.

- **Susjedstvo i svijet:**

Financira djelovanja EU-a u inozemstvu za promicanje stabilnosti, razvoj i humanitarnu pomoć te promiče vrijednosti EU-a u svijetu. Primjerice, ta potpora pomaže u izgradnji infrastrukture, poboljšanju zdravstvene skrbi i obrazovanja u zemljama u razvoju te pruža hitnu pomoć u zonama sukoba ili područjima zahvaćenima prirodnim katastrofama.

- **Europska javna uprava:**

Također financira javnu upravu EU-a kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje EU-om.

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija

149,9 (+11,5 iz NGEU-a)

Kohezija, otpornost i vrijednosti

429,8 (+776,5 iz NGEU-a)

Prirodni resursi i okoliš

400,3 (+18,9 iz NGEU-a)

Migracije i upravljanje granicama

28,3

Sigurnost i obrana

16,4

Susjedstvo i svijet

113,7

Europska javna uprava

82,5

Ukupno 2 027,9 milijardi EUR





Proračun EU-a ima izravan i konkretan učinak na živote građana, poduzeća, istraživača, poljoprivrednika i lokalnih zajednica u Europi. U nastavku su navedeni neki primjeri postignuća koja je omogućio proračun EU-a:

- **KLIMA:** godišnje se izbjegavaju emisije 87 milijuna tona ekvivalenta ugljikova dioksida.
- **MOBILNOST PRI UČENJU:** u programu Erasmus, pokrenutom 1987., dosad je sudjelovalo 16 milijuna ljudi
- **RADNA MJESTA:** proteklih je godine 6,8 milijuna ljudi pronašlo posao kroz inicijative financirane u okviru Europskog socijalnog fonda.
- **DIGITALIZACIJA:** EU financira europski sustav za satelitsku navigaciju Galileo čiji se signali upotrebljavaju u više od 2,3 milijarde uređaja diljem svijeta, od pametnih telefona do gumba koji šalju signale u hitnim slučajevima. Zahvaljujući financiranju iz EU-a Galileo pruža besplatne satelitske podatke koji omogućuju pozicioniranje, navigaciju i određivanje vremena.
- **POTPORA POSLOVNOM SEKTORU:** U razdoblju od 2014. do 2022. godine 2,5 milijuna poslovnih subjekata dobilo je financijsku potporu EU-a iz kohezijske politike.
- **ZNANOST:** U razdoblju od 1985. do 2023. potporu EU-a za istraživanje dobilo je 35 dobitnika Nobelove nagrade.
- **ENERGETSKA INFRASTRUKTURA:** U razdoblju od 2014. do 2020. u energetski sustav EU-a dodano je 3 613 kilometra električnih kabela radi međusobnog povezivanja država članica.
- **KULTURA:** Pet filmova nominiranih za nagradu Oscar 2024. dobilo je potporu iz proračuna EU-a.

KAKO SE FINANCIRA PRORAČUN EU-a?

Proračun EU-a za razdoblje 2021. – 2027. financira se iz sljedećih izvora, koji se izračunavaju svake godine:

- 1. izdvajanja iz nacionalnih proračuna** (64 % za 2025.), ovisno o razini nacionalnog dohotka (bruto nacionalni dohodak, BND) država članica. Predstavljaju najveći izvor prihoda za proračun EU-a i osiguravaju da uvijek ima dovoljno prihoda za pokrivanje svih dogovorenih troškova te da je proračun EU-a uvijek uravnotežen.
- 2. carinske pristojbe** (14 % za 2025). koje se obračunavaju na svu robu koja dolazi u EU-u iz zemalja koje nisu članice EU-a
- 3. izdvajanja iz nacionalnih proračuna** (16 % za 2025.) koja s temelje na **porezu na dodanu vrijednost (PDV)**
- 4. plastični ambalažni otpad** (5 % za 2025.): doprinos država članica koje se temelji na količini nerekiciranog plastičnog ambalažnog otpada u svakoj državi članici.
- 5. ostali prihod**, kao što su doprinosi od zemalja koje nisu članice EU-a i novčane kazne poslovnim subjektima zbog protutržišnog postupanja.

Dodatno, [sporazumima o EU-u](#) Komisija je ovlaštena zaduživati se na međunarodnim tržišta kapitala u ime EU-a Komisija od 2021. [prikuplja sredstva na tržištima kapitala](#) da bi financirala NextGenerationEU, svoj plan oporavka nakon pandemije uzrokovane bolešću COVID-19, uz zaduživanje radi drugih prioriteta, kao što je potpora Ukrajini.

Kako bi pomogla u otplati zaduženja za bespovratna sredstva za NextGenerationEU, Komisija je predložila [tri](#) dodatna nova izvora prihoda:

- dio prihoda od **sustava EU-a za trgovanje emisijama**, a riječ je o sustavu na razini EU-a koji utvrđuje ograničenja u pogledu emisija stakleničkih plinova iz energetski intenzivnih industrija, što poduzećima omogućuje da trguju emisijskim jedinicama kao bi se potaknulo smanjenje njihovih emisija;
- **mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM)**, kojim se nameće cijena ugljika na robu koja je uvezena u EU kako bi se osiguralo da inozemni proizvođači također zadovoljavaju jednake klimatske standarde kao i industrije u EU-u, i
- ograničen privremeni doprinos svake države članice koji se temelji na razini **dobiti poduzeća**.



KAKO SE PREGOVARA O PRORAČUNU EU-A I KAKO SE ON DONOSI?

Iako to neće biti u fokusu panela, važno je da ste upoznati s procesom donošenja proračuna EU-a.

O dugoročnom proračunu EU-a pregovaraju i donose ga Europski parlament i Vijeće EU-a na temelju prijedloga koje iznese Europska komisija. Vijeće EU-a čine predstavnici nacionalnih vlada država članica, dok zastupnike u Europskom parlamentu biraju europski građani i građanke. Proces odlučivanja može se podijeliti u tri faze:

1. FAZA: PREDSTAVLJANJE DUGOROČNOG PRORAČUNA EU-A

Pregovori o dugoročnom proračunu EU-a počinju godinama prije njegova donošenja. Proces pokreće Komisija predstavljanjem prijedloga. Kako bi izradila prijedloge Komisija se općenito savjetuje s institucijama, dionicima i građanima. U ovoj se fazi održava panel: vaše preporuke pridonijet će pripremi tih prijedloga.

2. FAZA: PREGOVARANJE O DUGOROČNOM PRORAČUNU EU-A

Vijeće EU-a, koje se sastoji od svih država članica, priprema svoje stajalište na temelju prijedloga Komisije. Europski parlament također donosi svoje stajalište o prijedlozima. Nakon što sve strane odrede svoja stajališta, počinju pregovori između Parlamenta i Vijeća, a cilj im je postizanje zajedničkog dogovora.

3. FAZA: USVAJANJE DUGOROČNOG PRORAČUNA EU-A

Kad se postigne sporazum, „posebnim zakonodavnim postupkom” donosi se dugoročni proračun EU-a. Vijeće EU-a mora jednoglasno pristati na različite elemente. Potom svoje odobrenje mora dati Europski parlament.

Ako je to potrebno, dugoročni proračun EU-a može se revidirati tijekom trajanja dođe li neočekivanih izazova i izazova bez presedana. To se dogodilo u veljači 2024. kad je proračun EU-a revidiran kako bi se obuhvatilo financiranje prioriteta kao što su potpora Ukrajini, strateške tehnologije i migracija.

KAKO SE PROVODI PRORAČUN EU-a?

Financiranjem EU-a može se upravljati na tri načina. To može činiti izravno Komisija (izravno upravljanje), zajedno Komisija i države članice (zajedničko upravljanje) ili financiranjem mogu upravljati provedbeni partneri kao što je Europska investicijska banka (neizravno upravljanje). Način upravljanja određuje postupak prijavljivanja za financiranje i način kako se te prijave ocjenjuju.

Iako EU financira određen program ili projekt, ili sudjeluje u projektu pružanjem jamstva, nije uvijek izravno uključen u svakodnevno upravljanje. Iako su države članice zadužene za provedbu većeg dijela proračuna EU-a, krajnju odgovornost za njegovo izvršavanje ima Komisija.

Komisija predano štiti novac poreznih obveznika i osigurava da se svaki euro iz proračuna EU-a troši na transparentan i ispravan način. Kako bi postigla taj cilj, Komisija blisko surađuje s vlastima u državama članicama i s drugim institucijama EU-a.

